

LITERATOUR

Chinouk Thijssen

- INTERVIEW -

Je bezoekt veel scholen. Heb je tijdens je schoolbezoeken wel eens inspiratie opgedaan voor een verhaal? Of misschien voor je personages?

Zeker! Soms komen leerlingen met zulke originele ideeën waar mijn brein meteen van aangaat, dan gaat het op mijn 'lijstje'. Zo heb ik met een klas de grote lijnen uitgedacht van *Vlucht 703*. Zij zijn ook de personages van het verhaal geworden. Sowieso zijn al mijn personages leerlingen die ik heb ontmoet tijdens een schoolbezoek.

Je schrijft veelal thrillers. Wat is volgens jou het geheim van een goed spannend boek?

Ik denk dat het vooral belangrijk is dat er personages in zitten met wie de lezer zich kan identificeren, zodat je wil weten hoe het met diegene afloopt. Ook moet er veel spanning in zitten, afgewisseld met rustmomenten, wat geloofwaardige plottwists en een sterke opbouw, waardoor je wel moet blijven doorlezen.

Wat is spannender volgens jou: iets dat je wél ziet aankomen – of juist niet?

Ik vind het leuk om zelf mee te speuren, maar wil wel verrast worden. Een plot die ik niet zie aankomen vind ik spannender!

Moet je op zoek naar inspiratie of overkomt het je?

Inspiratie overkomt me. Die is overal. Je moet er alleen voor openstaan en elk idee altijd opschrijven! Niks erger dan dat je weet dat je een goed idee had maar niet meer weet wat het was.

Denk je tijdens het schrijven vaak aan de lezer?

Tijdens het schrijven ben ik vooral bezig met de personages en met wat ik van het verhaal vind. Het is voor mij belangrijk dat ik het boek spannend vind. Maar natuurlijk denk ik ook aan de lezer, als in: komen de belevingswereld en het taalgebruik overeen met de doelgroep? Is dit een onderwerp waar ze graag over willen lezen?

Hoe was jij op school als leerling?

Ik was een superslechte leerling. Daar vertel ik tijdens een schoolbezoek vaak over. Ik heb twee keer examen gedaan, waarvan ik de eerste keer zwaar was gezakt. Gelukkig zegt dat niks over je toekomst!

Je leest vast wel eens thrillers van andere schrijvers. Krijg je daar je dan wel eens nachtmerries van of ben je inmiddels immuun voor angst?

Ik ben absoluut niet immuun voor angst. *I wish!* Het is mijn favoriete genre, maar ik voel de spanning en angst heel goed, daarom lees ik zo min mogelijk voordat ik ga slapen. Maar ik ben wel minder bang dan vroeger, dus ik kan het verhaal ook makkelijker loslaten. Totdat ik midden in de nacht een vreemd geluid hoor...

LITERATOUR

Wie of wat wakkerde jouw schrijfhonger aan?

De *Kippenvel*-boeken van R.L. Stine. Als kind waren dat mijn favoriete boeken. Later las ik zijn *Fear Street*-serie en nog meer thrillers, en ik was helemaal verkocht. Ook al verloor ik op de middelbare school even mijn leesplezier, door zijn boeken vond ik die toch weer terug. Inmiddels heb ik twee graphic novels van *Kippenvel* mogen vertalen naar het Nederlands. Dat vind ik toch wel een droom die uitkomt, want door deze auteur ben ik zelf ook gaan schrijven.

Met wie van jouw personages had jij graag in de klas gezeten?

Dan denk ik met Aya uit *No Way Out*. Ik kan me in haar wel herkennen en voel me (misschien ook daarom) vertrouwd met haar.

LITERATOUR

Chinouk Thijssen

– LEESFRAGMENT –

Het leesfragment van Chinouk Thijssen komt uit *No Way Out* en wordt aangeboden door De Fontein.

CHINOUK THIJSSSEN

NO
WAY
OUT

DE FONTEIN

NINA

PROLOOG

‘Openmaken nu, hoor je me!’

Ik krimp in elkaar terwijl twee jongens me vasthouden en tegen me schreeuwen. Ik herken ze niet. Ze hebben zwarte sjaals over hun mond en neus, waardoor ik alleen hun lichte ogen kan zien. Over hun haar zit de capuchon van hun trui. Hun blikken zijn strak op mij gericht. Dwingend. Ze willen de cijfercombinatie hebben en die weet ik niet. Zij denken van wel, want blijkbaar houden ze dit huis al een tijdje in de gaten. Ze houden mij in de gaten. Alleen dat idee al maakt me misselijk.

Langzaam schud ik mijn hoofd. Mijn lichaam trilt en ik duw mijn nagels in mijn handpalmen. ‘Laat me alsjeblieft gaan,’ probeer ik. ‘Als ik veilig buiten ben met de kinderen, bel ik de ouders voor de code.’

De jongen links van mij kijkt naar de ander. Hij knijpt zijn ogen tot spleetjes, en voordat ik het weet pakt hij mijn haar vast, trekt keihard mijn hoofd naar achteren en duwt daarna in een vloeiende beweging mijn rechterarm achter mijn rug.

‘Au, laat me los!’

Een branderig en stekend gevoel trekt door mijn arm. Het voelt alsof die elk moment gaat breken.

Terwijl hij mij zo blijft vasthouden, begint hij te lopen en ik kan niet anders dan meebewegen.

‘Wil je dat je oppaskinderen zien wat er met je gebeurt als je niet luistert?’ sist hij in mijn oor.

We lopen over de gang van de bovenverdieping, waar de kinderen liggen te slapen.

‘Gast, doe rustig,’ zegt de andere jongen.

Maar ik voel aan de manier waarop hij mij vasthoudt dat hij helemaal opgefokt is. Hij gaat niet rustig worden.

Mijn hart gaat als een gek tekeer. Wat gaat hij met me doen?

Hij laat me even los om de slaapkamerdeur van de oudste te openen.

‘Alsjeblieft,’ smeek ik. ‘Hij is pas zeven. Laat hem met rust.’ Ik begin met grote snikken te huilen. De kleine Rafael wordt er wakker van.

‘Wat is er?’ vraagt Rafael slaperig. Dan ziet hij de jongen die schuin achter mij loopt, en misschien

ook wel de ander, als die inmiddels achter ons staat. Zijn ogen worden groot, hij pakt zijn knuffel vast, en hij kijkt van mij naar de inbrekers en weer terug.

Ondanks mijn kurkdroge gehemelte lukt het me om te slikken en ik haal diep adem, voordat ik begin aan een poging om hem gerust te stellen. 'Het is oké, er is niks aan de hand, lieverd. Dat belooft ik. Ga maar weer slapen.'

Over mijn schouder probeer ik naar de jongen te kijken, maar hij knijpt zo hard in mijn nek dat ik sterretjes zie en bijna flauwval. Ik slaak een kreet en de tranen stromen over mijn wangen.

'Nina!' gilt Rafael. Hij stapt zijn bed uit en wil naar me toe rennen, maar opeens blijft hij stokstijf staan.

'Nog één stap en ik schiet, begrepen?'

Het is niet de jongen die mij nog steeds stevig vasthoudt. Het is de ander, van wie ik nog de hoop had dat hij de boel kon redden. Mij kon redden.

Wat ze van mij willen is duidelijk, maar ik weet de code niet. Tenminste... niet zeker. Terwijl de greep in mijn nek wat losser wordt probeer ik te bedenken wat de cijfercombinatie zou kunnen zijn.

De trouwdag van Rafaels ouders? Maar wanneer is dat? Ergens in de zomer, toch?

Het lukt me om mijn hoofd naar achteren te draaien, en nu zie ik hem. Met het wapen in zijn

hand, gericht op een jongetje van zeven jaar.

‘Waag het niet!’ gil ik.

Het kan me niet meer schelen wat er met mij gebeurt. Als hij Rafael maar niet pakt.

Met het pistool nog steeds op de kleine jongen gericht, draait hij zijn hoofd naar mij. ‘Geef ons die fucking code. Nu!’

Het laatste woord schreeuwt hij zo hard dat ik naar adem hap. Heel even kijk ik naar mijn oppas-kind. Hij huilt. Maar zijn gezicht is niet het enige wat nat wordt. Over zijn pyjamabroek verspreidt zich een grote, donkere plek. Hij heeft in zijn broek geplast.

‘Het spijt me,’ fluister ik tegen hem.

Ze zeiden dat die datum de belangrijkste is omdat Rafael op die dag is geboren. Een paar uur na de bruiloft?

Juni? Was het halverwege juni? Wanneer is Rafael nou jarig?

Mijn armen worden achter mijn rug in een onmogelijke positie gedraaid, en dan geef ik toe.

‘Oké, ik denk dat ik de code weet. Als jullie dat pistool wegdoen geef ik hem.’

Voordat ik het weet staan we weer op de gang en lopen we terug naar de wasruimte, waar de kluis staat. Ik heb Rafael gevraagd wanneer hij jarig is en heb hem naar zijn broertje gestuurd. Zijn geboorte-

jaar was een eerste gok. De juiste gok. De kluis gaat open. De jongen links, die net Rafael dreigde neer te schieten, haalt de rugtas van zijn schouder en vult hem met de stapels geldbiljetten. Ik wist dat dit gezin rijk is, maar zo veel geld heb ik nog nooit bij elkaar gezien.

De ander heeft me losgelaten en loopt naar de aangrenzende inloopkast. Daar begint hij laatjes open te trekken. Ik hoor van alles rinkelen, alsof hij alle spullen die hij tegenkomt uit kastjes gooit. Ik wrijf over mijn nek en ellebogen. Al snel is hij terug met twee handen vol met blinkende sieraden. Die gaan ook in de zak. Terwijl ze nog bezig zijn met het leeghalen van de kluis, met hun rug naar mij toe gekeerd, zet ik langzaam een stap naar achteren. En nog één. Zo onopvallend mogelijk loop ik de gang op, met mijn adem ingehouden. Eenmaal buiten de kamer durf ik weer zacht adem te halen.

Even twijfel ik. Ga ik Rafael en zijn broertje Wout halen, die nu samen in de slaapkamer van de jongste zitten? Of zorg ik eerst dat ik beneden de politie kan bellen?

Ik ga voor het tweede en ren op mijn tenen de trap af. In de woonkamer zoek ik naar mijn telefoon. Die ligt op de bank. Ik typ het nummer in.

1-1-2.

Ik breng de telefoon naar mijn oor en wacht op

de kiestoon. Tegelijk kijk ik uit het raam, en mijn telefoon glipt bijna uit mijn bezwete hand wanneer ik in de reflectie een van de twee jongens achter me zie staan. Binnen een seconde ligt de telefoon op de grond, trapt de jongen het scherm kapot en word ik hard aan mijn haren naar achteren getrokken. Ik val achterover op de salontafel en probeer weer omhoog te komen, maar een pijscheut in mijn rug houdt me tegen.

De inbreker klemmt zijn handen om mijn keel en begint hard te duwen.

Ik spartel, maar het wordt steeds moeilijker om te bewegen.

Van boven aan de trap roept de ander: 'Reus! Wat de fuck doe je?'

Maar Reus luistert niet. Hij gaat gewoon door met mijn keel dichtknijpen. Net zo lang tot ik niks meer zie, niks meer voel en niks meer hoor.

Reus, Rat, Cobra, Boa, Gl...

Boys, voorlopig moeten jullie je gedeisd houden.

Die shit van Rat en Reus valt op en daar zit ik echt niet op te wachten.

Reus Ik zei toch dat het me spijt. Was niet mijn bedoeling, okee? Liep gewoon beetje uit de hand.

Rat Heb geprobeerd hem tegen te houden, wist niet dat hij haar echt koud zou maken.

Heb ik niks aan.

Die dode oppas en camerabeelden van jullie acties zijn overal in het nieuws.

Kan dit echt niet hebben.

Zorg dat dit niet meer gebeurt.

Ik wil geld. Ik wil juwelen. Geen rondslingerende lijken.

Doe je werk of het is afgelopen met je.

En dat geldt voor jullie allemaal.
Begrepen?

Cobra Ja Koning

Boa Ja Koning

Ratel Begrepen Koning

Gladde Ja

Ja wat?

Gladde Ja Koning

Python Komt in orde Koning

Worm Oké Koning

Rat? Reus? Bevestiging graag.

Rat Ja Koning

Reus Akkoord Koning

Geen gezeik meer, en geen contact tot ik
jullie een nieuwe opdracht geef.

HOOFDSTUK 1

aya

‘Dinsdag 3 maart om negen uur ’s avonds rijdt de scooter de Kop van Zuid in Rotterdam op.’

Het programma laat wat beelden zien en ik voel me gespannen.

‘De tieners worden gezocht voor een gewelddadige inbraak met dood tot gevolg,’ gaat de stem van *Opsporing Verzocht* verder.

Het gaat over een meisje van mijn leeftijd dat aan het oppassen was en door inbrekers is vermoord... Het houdt me al bezig sinds het vorige week in het nieuws was.

De presentatrice komt in beeld. ‘We hebben nu een live-verbinding met de politie in Rotterdam.’

Er verschijnt een split screen en rechts komt een agente in beeld.

‘De manier waarop is ingebroken en hoe het er

binnen aan toe is gegaan, is extreem gewelddadig te noemen. Er is zelfs een tiener bij omgekomen, de oppas van het gezin,' gaat de presentatrice verder.

'Dat klopt,' zegt de agente. 'Die inbrekers gaan inderdaad extreem gewelddadig te werk. Een van de oppaskinderen, een jongetje van zeven, is onder schot gehouden. En de zestienjarige oppas, Nina de Jong, is op afschuwelijke wijze om het leven gekomen.'

Ik slik. Volgens de politie is dit al de vijftiende inbraak in dezelfde wijk in drie maanden tijd, maar het is de eerste keer dat er ook echt een dodelijk slachtoffer is gevallen. De agente vertelt dat ze vermoeden dat het geen losse zaken zijn.

'We denken aan een grotere groep die met elkaar verbonden is,' vertelt de vrouw. 'We weten niet of ze in opdracht van iemand handelen of zelf hun slachtoffers kiezen.'

Er verschijnen bewakingsbeelden van de woonkamer en de presentatrice legt uit dat ze niet alles mogen laten zien, maar het is duidelijk dat het meisje gevochten heeft voor haar leven.

Zehra en ik zijn bij Dyanne thuis. Eigenlijk zijn we altijd met z'n drieën en we hebben één keer per week filmavond. Steeds bij iemand anders thuis. Volgende week ben ik aan de beurt.

Dyanne komt met een grote bak popcorn uit

de keuken. Halverwege de kamer blijft ze staan en kijkt ze met gefronste wenkbrauwen richting het raam. Een auto parkeert voor de deur. 'Hè? Hij zou toch veel later thuis zijn?'

'Van mij mag hij wel meekijken, hoor,' zegt Zehra met een grote glimlach. 'Hij mag zelfs naast me zitten.'

'Nice,' zeg ik. 'De vader van je bestie én je wiskundeleraar. Je ouders zullen zo trots op je zijn.'

Zehra lacht. 'Grapje. En ik ben toch al bezet.'

De deur gaat open en meneer Van Gelder komt binnen. 'Goedenavond, dames. Wat zitten jullie te kijken? Weer een spannende film?'

Dyanne wil het programma dat nog opstaat afzetten, maar ik pak de afstandsbediening van haar af. Ze trekt haar wenkbrauwen op.

Ik kijk naar de grote tv. 'Wacht... ik wil dit zien. Het is echt een weird verhaal.'

Dyanne slaat haar armen over elkaar. 'Gadver, Aya. Jij past ook vaak op. Dit kan jou ook gebeuren.'

Op de stoel schuin naast de bank gaat meneer Van Gelder zitten. Hij heeft een biertje in zijn ene hand en wat nootjes in de andere. 'Het is een enge tijd waarin we leven. Pas inderdaad maar goed op.'

Zehra gebaart dat Dyanne naast haar moet gaan zitten. 'Ik wil jouw haar echt een keertje steil ma-

ken.' Ze trekt zachtjes aan een van de krullen van Dyanne.

'Zie je mij 's ochtends al extra vroeg mijn bed uit komen om dat te doen?' reageert Dyanne lachend.

Zehra houdt haar hoofd schuin, terwijl ze draait aan de nieuwe armband die ze van haar vriendje heeft gekregen. 'Zie ik eruit als iemand die extra vroeg opstaat voor mijn haar? Ik steil het één keer per week en het blijft gewoon zo zitten. Kom, laat me dat een keer bij jou doen.'

Vastberaden schudt Dyanne haar hoofd. 'Ik ga mijn haar niet verzieken. Ik ben toevallig wél blij met mijn krullen.'

Het blijft even stil, tot Dyannes vader zich naar ons toe draait.

'Hebben jullie al gezien dat jullie cijfers voor wiskunde online staan?'

Tegelijkertijd pakken we onze telefoons en scrollen we naar Magister.

'Ik heb een achtenhalf!' roept Dyanne uit. 'Yes!' Ze klapt in haar handen.

Ik lach. 'Wat verwacht je anders van de dochter van de wiskundedocent?' Mijn ogen vliegen over het scherm en ik zucht. 'Een zes.' Meteen kijk ik naar Dyannes vader. 'Kon er echt geen punt bij, meneer Van Gelder?'

Hij zet zijn biertje neer en kauwt op de laatste

nootjes. 'Hier thuis mag je me Jan noemen, hè, dat weet je.' Hij glimlacht. 'En helaas geen punt erbij. Maar het is wel vooruitgang. Volgende keer ga je voor een zeven. Beloofd?'

'Beloofd.' Ik kijk opzij. 'En jij, Zehr?'

Zehra heeft haar telefoon al terug in haar zak gestopt. 'Een vijf.'

'Jullie moeten er echt voor zorgen dat jullie je wiskundecijfers opkrikken,' zegt Jan. 'Het is een belangrijk vak, ook voor de toekomst. Misschien denken jullie nu dat jullie na school nooit meer wiskunde nodig zullen hebben, maar dat is niet zo. Je rekent vaker dan je zou denken.' Hij staat op. 'Volgende keer iets harder studeren, iets minder feesten. Gratis tip voor vanavond. Voor de volgende tip zal ik geld vragen, en dan mogen jullie uitrekenen of die vergoeding hoog genoeg is.' Hij lacht, en voordat hij de woonkamer verlaat om in de keuken te gaan zitten wenst hij ons een fijne avond.

Dyanne zet een film op die ik eigenlijk niet wil zien: *The Nun*. Ik hou meer van thrillers dan van horror, en ik heb de trailer van deze gezien en dat gaat echt zó niet mijn ding zijn. Maar Zehra en Dyanne willen wel kijken en de meeste stemmen gelden.

Helaas is de film net zo erg als ik had verwacht, waardoor mijn gedachten steeds afdwalen naar het

dode meisje, dus ik ben blij als hij afgelopen is.

‘Echt een toffe film,’ zegt Dyanne.

‘Bro, ik zweer je.’ Zehra draait zich naar me toe. ‘Als jij zo’n boek zou schrijven, ga ik het sowieso lezen. Dit was zo vet.’

Ik schud mijn hoofd. ‘In wat voor wereld denk jij dat ik zo’n verhaal zou schrijven, broer?’

Dyanne kauwt op een restje popcorn en spoelt het weg met cola. ‘Kap nou met elkaar “broer” noemen.’ Dan schiet ze in de lach. ‘Jullie zijn echt zo raar.’

Zehra en ik kennen elkaar al sinds we drie waren. Onze ouders zijn beste vrienden, maar het voelt ook alsof we één grote familie zijn. Veel mensen denken dat Zehra en ik zussen zijn, maar elkaar ‘broer’ noemen vinden we leuker.

‘Ik wil wel een keer iets van je lezen,’ zegt Dyanne, en ze kijkt me afwachtend aan. ‘Heb je al iets wat je met ons kunt delen?’

Ik weet niet waarom, maar opeens bonkt mijn hart sneller dan daarnet. Iedereen die mij goed kent weet dat ik heel graag spannende verhalen schrijf. Maar ze aan iemand laten lezen? En dan te horen krijgen dat ik gek ben in mijn hoofd? Nee, dank je.

‘Nog niet,’ zeg ik daarom maar.

Zehra drukt haar handen op mijn oren. ‘Ze heeft al heel veel toffe verhalen geschreven en ik heb ze

allemaal gelezen. Aya wordt ooit echt bestseller-auteur en haar boeken worden vertaald en verfilmd. Dan wordt ze stinkend rijk en nodigt ze ons uit voor feestjes over de hele wereld.'

Ik duw haar handen zacht opzij en drink mijn cola op. Tegelijkertijd zie ik een appje binnenkomen van Simon. Hij staat voor de deur.

'Ik moet gaan. Was gezellig, love ya, bye.' Met mijn tas over mijn schouder loop ik naar de deur en ik zwaai nog een keer. 'Hé, babe,' zeg ik wanneer ik Simon zie, en ik geef hem een kus.

'Hoe was de film?' vraagt hij terwijl we naar zijn fiets lopen.

Ik sla mijn armen om hem heen wanneer ik achterop ga zitten. 'Vreselijk. Dus ik hoop dat we nog even iets leuks kunnen doen voordat ik naar huis moet.'

'Tuurlijk, schatje.' Hij begint te fietsen en ik leun met mijn hoofd tegen zijn rug. 'Ik heb een verrassing voor je.'

Ik zeg dat ik om twaalf uur thuis moet zijn, en we fietsen naar het plein naast de Erasmusbrug. Een stukje verderop staan we stil. Simon loopt naar een bankje toe en haalt een kleed uit zijn rugtas. Hij gebaart dat ik moet gaan zitten en als ik tegen hem aan leun, drapeert hij het kleed om ons heen. Het is lekker warm.

‘Dit is echt superlief!’ Ik kus hem op zijn wang.

‘Ik dacht: zo kunnen we toch even samen zijn,’ zegt hij, opeens een beetje verlegen. ‘Zonder je ouders... of vrienden. Gewoon wij tweeën.’ Onder het kleed pakt hij mijn hand vast en hij wrijft over mijn duim.

Ik hou van deze kant van hem. Hij wil het mij altijd naar de zin maken. *Als jij maar blij bent.* Ik heb echt geluk met zo’n romantisch vriendje.

Zo blijven we een hele tijd zitten, kijkend naar de sterren boven ons. Simon draait zijn gezicht naar me toe en pakt mijn kin zachtjes beet. Hij plant kusjes over mijn hele kaak en wang.

Ik kijk op mijn horloge. ‘Het is al laat.’

‘Ik breng je wel naar huis.’ Met een lichte zucht staat Simon op.

‘Sorry,’ zeg ik. ‘Het is echt heel lief dat je me hier mee naartoe nam, maar ik moet echt om twaalf uur thuis zijn.’ Ik glimlach en sta ook op. ‘Wat zullen we morgen gaan doen? Picknicken in het park?’

Simon kijkt bedenkelijk. ‘Ik had eigenlijk met Luca afgesproken.’

Heel even twijfel ik. Luca en ik liggen elkaar niet zo lekker. Al vanaf de eerste keer dat ik hem ontmoette had hij iets tegen mij, dus ik vind het nooit zo gezellig als hij erbij is. Maar hij is wel Simons beste vriend. En het vriendje van Zehra.

‘Hij kan toch mee?’ Ik stap weer achter op de fiets. ‘Ik wilde Zehra en Dyanne ook uitnodigen. En Nino.’

‘Dat klinkt wel gezellig.’

Hij zet me voor de deur af en geeft me nog een zoen. ‘Rond drie uur in het Vroesenpark?’

‘Is goed. App jij Luca? Dan app ik de rest.’

Een paar minuten blijven we tegen elkaar aan staan. Maar dan schiet de buitenlamp aan, en vervolgens de verlichting in de gang.

‘Ik geloof dat mijn vader wil dat we elkaar nu echt loslaten,’ grap ik. ‘Ik zie je morgen.’

www.politienietbetreden.nl

© 2025 Chinouk Thijssen

Voor deze uitgave:

© 2025 Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Omslagafbeelding: Shutterstock

Auteursfoto: Chris van Houts

Omslagontwerp: Caren Limpens

Grafische verzorging: Zeno

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining niet toegestaan.

isbn 978 90 261 7448 3

isbn e-book 978 90 261 7942 6

isbn audioboek 978 90 261 7943 3

nur 284, 285